

Zárótanulmány

Bárki érintett lehet –
Önkéntesekkel az újszegénység ellen

ÚJ SZÉCHENYI TERV

BÁRKI ÉRINTETT LEHET – ÖNKÉNTESSEKKEL AZ ÚJSZEGÉNYSÉG ELLEN

TÁMOP-5.5.2-11/2-2012-0078

ZÁRÓTANULMÁNY

Tartalomjegyzék

1. A szervezet tevékenységi területe	4
2. A szervezet önkéntes programja	7
3. Az önkéntes program értékelése	16
4. Az adott időszak során felmerült kérdések, válaszok, megoldásra váró problémák köre	19

1. A SZERVEZET TEVÉKENYSÉGI TERÜLETE

A Sziti Szociális Egyesületet magánszemélyek hozták létre az egyesülési törvény alapján 1994-ben elsősorban azzal a céllal, hogy működtesse a Székesfehérvári Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodát, valamint más helyi szociális programokat a közéleti részvétel, a diákjogok, társadalmi összetartozási képességek erősítésével és a fiatalok társadalmi integrációját támogató szolgáltatásokkal. Az egyesület 1994-2006 között az Ifjúsági Irodák Magyarországi Szövetsége (HAYICO) tagjaként nyújtotta a szolgáltatásait, elsősorban a személyes tanácsadásokra, kompetencia-fejlesztésekre koncentrálna. Az átlagos kliensszám a kilencvenes évek végén havonta 200-250 fiatal volt, ám 2000 óta a hagyományos kliensforgalom csökkent a fiatalok életében bekövetkezett életmódbeli változás, elsősorban az internet egyre szélesebb körben való terjedése miatt, csökkent az információkat az irodában keresők aránya. Jelenleg a Székesfehérváron a Fehérvári Civil Központban biztosított a szervezetünk stabil működése. Ezzel párhuzamosan a fiatalok körében meg-

nőtt viszont a csoportos kompetencia fejlesztési programok iránti igény, így szervezetünk 2006 óta számos sikeres képzést szervezett a hátrányos helyzetű célcsoportokban. Egyesületünk időközben megszerezte közhasznú besorolását, és ellátási szerződést kötött az önkormányzattal szociális és ifjúsági feladatokra, melyek között elsősorban a fiatalok közéleti, jogi, munkaerőpiaci és életmódbeli kompetenciáinak erősítésre koncentrálna rendezvények, események értékelődtek fel.

A szervezet életében újabb változást hozott a 2010. évi elnökségváltás, mely együtt járt újszervezeti stratégia készítésével is. Ennek lényege, hogy a szervezet három területen fejt ki szakmai szolgáltatást: 1. egyrészt a fiataloknak nyújt célcsoport specifikus szakmai szolgáltatásokat három dimenzióban a) felkereső ifjúsági munkával és b) modernizált információs és tanácsadó irodán keresztül, valamint a c) virtuális térben. 2. másrészt a hátrányos helyzetű csoportokkal foglalkozó szakma számára nyújt szolgáltatásokat a megyében, konferenciák, módszertani

kiadványok és az ún. IKSZT-ket támogató személyes tanácsadásokkal, 3. harmadrészt pedig a társadalom peremére szorult csoportok kompetencia fejlesztését segíti, elsősorban képzések, tanácsadások és foglalkoztatási programok szervezésén keresztül.

Jogi, pályaorientációs, munkaügyi, személyiségfejlesztő, szervezetépítő, önkéntességet fejlesztő profilunk folyamatosan működik a megalakulás óta. A Sziti a mentorszervezete a városi ifjúsági felkereső munkának, gyakorlati helyként szolgálunk szociális munkás és ifjúságsegítő hallgatóknak, rendszeres önkéntes programokat működtetünk. A megye több kistérségében szakmai műhelyt szervezünk időszakosan. A székesfehérvári Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) irodai háttérét is egyesületünk biztosított 2003 és 2008 között az önkormányzattal kötött szerződés alapján, és évek óta a Zöld Alma Egészségfej-

lesztő Alapítvánnyal együtt szervezzük a Városi Drogellenes Napot, illetve a drogprevenciós szolgáltatásokat.

Eseti programok szintjén szociális és ifjúsági szervezeteknek kapacitásfejlesztő képzéseket, szolgáltatás módszertani tréningeket szerveztünk már több alkalommal, 2010-ben pedig TISZK programok részeként a digitális kompetencia fejlesztő modulokba is bekapcsolódhattunk.

Egyesületünk 2008-ban kapta meg a Megyei Ifjúsági Szakmai Módszertani Központcímét. Egyesületünknek jelenleg 9 főállású alkalmazottja és 6 állandó önkéntese van. A szervezet hosszú távú célja a megyei szociális és ifjúsági szolgáltatások professzionalizálása, és a szervezetet továbbfejlesztve a nemzetközi innovációkra nyitott, a plurális (állami, önkormányzati és civil együttműködésben zajló) szolgáltatásszervezés motorjává válni megyénkben a rá-szoruló fiatalok érdekében.

Éves bevétele és annak forrásai (2012)

Értékesítés

nettó árbevétele: 51 060 e Ft

Támogatások: 1 600 e Ft

Adományok: 0 e Ft

Tagdíj: 0 e Ft

Fizetett alkalmazottak száma

2013. január – 2013. október: ... 20 fő

Önkéntesek száma:

2013. január – 2013. október: .. 123 fő

A szervezet profiljának bemutatása

A fiatalokat segíti az 1994-ben létrejött Sziti Szociális Egyesület. A szervezet több területen nyújt szakmai szolgáltatást az ifjúságnak: felkereső munkát végez, modern információs és tanácsadó irodát működtet (Kap-tár), valamint a virtuális térben (Facebook) is jelen van. Ezeken túl a hátrányos helyzetű csoportokkal foglalkozó szakma számára nyújt szolgáltatást a megyében, valamint a társadalom peremére szorult csoportok kompetencia fejlesztését is végzi képzések, tanácsadások által.

Jogi, pályaaorientációs, munkaügyi, személyiségfejlesztő, szervezetépítő, önkéntességet fejlesztő profilja folyamatosan működik, a Sziti a mentor-szervezete a városi ifjúsági felkereső munkának, gyakorlati helyként szolgál

szociális munkás és ifjúságsegítő hallgatóknak, rendszeres önkéntes programokat működtet. A megye több kistérségében szakmai műhelyt szerveznek időszakosan.

A Pont Neked Európai Uniós program keretein belül működteti a Sziti a Kap-tár Ifjúsági és Prevenciós Irodát a Fehérvári Civil Központban. A fiatalok minden nap 10-18 között látogathatják az irodát, ahol lehetőségük van tanácsadásokon részt venni életvezetés, alkohol/drog prevenció, pályaválasztás, párkapcsolat, nemzetközi és hazai önkéntesség témakörében. Az irodahelyiség mellett egy mobil iroda is segíti az ifjúságsegítő munkáját, mellyel lakótelepeken, ifjúsági községekből keresik fel a fiatalokat.

2. A SZERVEZET ÖNKÉNTES PROGRAMJA

A 2012. november 1-jén „Bárki érintett lehet – önkéntesekkel az újszegénység ellen” címmel indította el szervezetünk az önkén-

tesség elterjesztésére irányuló programját. A program támogatott része 2013. október 31-ig tartott.

A program célja

Az SZITI Szociális Egyesület nyertes pályázatának célja, hogy önkénteseinek közreműködésével mérsékelje a kistérségben kialakult újszegénység egyre szélesebb körű jelenségét az érintett 15 településen. Tervezetünk szerint 120 önkéntest vonunk be.

A program keretében két Önkéntes Pontot hozunk létre; egyet Kőszárhegyen és egyet Polgárdiban.

Az ott dolgozó szakmai koordinátorok közreműködésével szeretnénk a megfelelő képzettséggel és attitűddel rendelkező önkénteseket eljuttatni a rászoruló családokhoz, hogy náluk segítő feladatokat lássanak el, úgy mint idősök rendszeres látogatása, időszaki gyermekfelügyelet, kisebb otthoni feladatok elvégzése.

Bízunk abban, hogy feladatellátásuk során nő a térség együttműködő készsége, erősödik a településeken élők kö-

zötti viszony és a segítő tevékenységek során nő a lakosság munkaerőpiaci és gazdasági szerepvállalása.

A program a helyi igényekre és szükségletekre épül, figyelembe veszi a helyi erőforrásokat, problémákat és sajátosságokat. Alapvető problémák, hogy

a szociális ellátórendszer csak azokra koncentrál, akiknél már nagy a baj, miközben a lecsúszó középosztály esetében a szegénységi spirál kialakulása előtti támogató szolgáltatásokkal még könnyen lehetne stabilizálni a családok helyzetét. Önkéntes programunk lehetővé teszi, hogy ezekkel a családokkal időben foglalkozva, önkénteseken keresztül nyújtott új szolgáltatásokkal elkerüljük a szegénységi csapda helyzetét és ez által a szociális ellátórendszer sem terhelik.

Fontos célcsoportunk volt az új típusú

önkéntesek megszólítása is, hogy mint potenciális munkavállalók az önkéntes tevékenységgel tapasztalatokat szerezzenek, amelyeket később munkavégzésükben felhasználhatnak. Mellettük kiemelt szerepet töltöttek be a foglalkoztatás helyettesítő támogatás végett önkéntes tevékenységet kereső, de tevékenysége mellett megmaradó állás-keresők, akiknek segítséget nyújtunk a munkaerő piacra való visszatérésben.

Nagy hangsúlyt fordítottunk a célcsoportok tájékoztatására, tevékenységünknek aktualitást adjunk.

Az önkéntes program megvalósítása

A program első lépéseként létrehoztunk a projektmenedzsmentet, melynek tagjai a projektmenedzser, a szakmai vezető, a szakmai koordinátor és a mentor lettek. A pénzügyi lebonyolításra pénzügyi vezetőt alkalmaztunk.

Fontosnak tartottuk a Fejér Megyei Civil Információs Centrummal való együttműködésünket, ahonnan sok szakmai és szervezési tudással gyarapodtunk. Partnerségünk a mai napig tart.

Szakmai koordinátorunk feladata volt feltérképezni a Székesfehérvári Kistérség 15 településén lévő helyi közösségeket, civil szervezeteket, hogy

rálátást nyerjünk az önszerveződésen alapuló közösségekre, hogy lássuk, az önkéntességnek mely településeken van hagyománya, és hol kell minél nagyobb erőforrást biztosítanunk az önkéntesség népszerűsítése érdekében.

Szakmai vezetőnk heti 40 órás munkaviszony keretében a projekt szakmai színvonalának tartását, megvalósítását koordinálta, míg mentorunk szakértő segítségét nyújtott a szakmai megvalósításban.

A megvalósítás során arra törekedtünk, hogy mindenki hiteles és pontos információval rendelkezzen. A fogadó szervezeteknek felkészítést, tájékoz-

tató fórumokat, az önkénteseknek tréningeket, kompetenciafejlesztő képzést, tájékoztatókat tartottunk.

A résztvevő két önkéntes ponton karitativ megmozdulásokat, rendezvényeket, szerveztünk.

Egy alkalommal műhelykonferenciát szerveztünk az önkéntesség té-

májában, melyen részt vettek a megye jeles önkéntes fogadó szervezeteinek képviselői, F. Tóth András, az ÖKA elnöke, Vargha Tamás, államtitkár, Kincses Zsolt, a Székesfehérvári MJV Szociális Iroda vezetője és Marosszéki Emese a Debreceni Életfa Önkéntes Centrum vezetője.

Toborzás, kiválasztás

A programunk egyik fő célja a potenciális önkéntesek felkutatása, megszólítása volt. Ehhez intenzív reklámkampányt alkalmaztunk; hirdetésünk jelent meg a helyi médiákban, cikkek a programjainkról vagy térségi, vagy helyi lapban, képújságban. Emellett buszos kampánysorozattal, szórólap-

pal 3 féle kiadvánnyal hirdettük programunkat.

Mindenkit, aki önkéntes munkára jelentkezett, felkészítettünk: csoportos és egyéni tanácsadások, képzések segítségével biztosítottuk, hogy minden önkéntesünk megismerje jogait, feladatait.

Önkénteseink feladatai a programidőszakban

Önkénteseink legnagyobb feladata a szolgáltatási csomag összeállításában való közreműködés, majd ennek kivitelezése volt.

A projekt során számos szép példát találtunk az emberi önzetlenségről és önkéntes tevékenységről. A projekt során időszakos gyermekfelügyeletet, háztáji segítő munkát, idős felügyeletet, idős gondozást és a települések közösségi életének fellendítését vállalták magukra az önkéntesek.

Nagy szerepet tulajdonítunk a település vezetőinek a hozzáállásához is. Megfelelő partnerek nélkül nem tudtuk volna elérni azokat a nemes célo-

kat, melyeket kitűztünk magunk elé.

A polgármesterek mind az önkéntes projekt mellé álltak, és támogatták a menedzsment munkáját abban, hogy a települések élete felvirágozzon a formalizált önkéntesség hatására.

A civil szervezetek, melyek önkéntes alapon működtek, mind átvették a közérdekű önkéntes tevékenység szellemét és bevezették szervezeti életükbe.

2013 márciusában az önkéntesek részt vettek a havazás miatt úton rekedtek segítségében, és a 2013-as árvíz idején is több önkéntes segített a Kisapostagi árvízkárosultaknak.

Szerződéskötés az önkéntesekkel

Szervezetünk a projektben résztvevő önkéntesekkel közérdekű önkéntes tevékenységre vonatkozóan szerződést kötött. A szerződések határozott vagy határozatlan időtartamra szóltak.

Először az önkéntesek az önkéntes

pontokon egy regisztrációs lap kitöltésével igazolták szándékukat, majd sikeres közvetítés esetén szerződés került aláírásra a fogadószervezetek által. Önkénteseink adatait egy nyilvántartásban vezetjük.

Szerződéskötés önkormányzatokkal

A projekt során 10 önkormányzattal sikerült szerződést kötnünk. Tapasztalataink alapján a Székesfehérvári Kistérségben majdnem minden önkormányzat nyitott a közérdekű önkéntes tevékenység népszerűsítésében vett törekvésekre. Több település önkormány-

zata oly mértékben magáénak érzi a közérdekű önkéntes tevékenységbe vetett lehetőségeket, hogy a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőkhöz automatikusan felajánlják a minimum 30 napos közérdekű önkéntesként eltölthető tevékenységek lehetőségét.

Szerződéskötés vállalatokkal és egyéb civil szervezetekkel

A projekt megvalósítása során számos civil és egyéb szervezettel is kapcsolatba kerültünk köszönhetően a

Fejér Megyei Civil Információs Centrummal való partnerségünknek.

Önkéntesekkel való kapcsolattartás

Önkénteseinket elsősorban újsághirdetésekkkel, szórólapokkal, a közreműködő civil szervezetekkel és intézményekkel szólítottuk meg szakmai koordinátorunk állhatatos munkája mellett. Fontosnak tartottuk a kommunikációnk során a Facebook csoportunkat és a honlapot is, ahol

mindig hírt adtunk aktuális programjainkról, lehetőségeinkről. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy a projekt sikeres tájékoztató kampányai, a sajtómegjelenések és a jó kommunikáció okán számos önkéntes tért be irodánkba, és számos hívást kaptunk e-jelentkezőktől.

Helyi mentor szerepe

A mentor folyamatos jelenléte biztosságot nyújtott a projekt megvalósításában résztvevőknek, segítséget

adott azokban a kérdésekben, amelyekre nem vagy nem biztosan tudtunk választ adni.

Az önkéntes program megvalósítása során felmerült kockázatok, és azok kezelésére tett intézkedések

A késői projektindulás és a téli hónapok megnehezítették a projekt kezdetét, azonban a tavasz beköszönével könnyebben megtaláltuk az önkénteskedni kívánó embereket.

A civil szervezetek formális önkéntességre való „nevelése” során problémát jelentett, hogy sok szervezet nem tudta elsőre elsajátítani a

dokumentáció fontosságát és módját. Ez folyamatos kapcsolattartással és „mentorálással” járt a projektstáb részéről, ami erőforrás-problémákat okozott. Ezeket a folyamatos segítségnyújtás után, a szervezetek széleskörű tájékoztatását követően vissza tudtuk szorítani.

Sajnos az önkéntesek regisztrálása

és az indikátorok teljesítését alátámasztó dokumentumok sokasága az érintett partnereknél és az önkénteseknél egyaránt nemtetszést váltott ki több esetben, ennek megfelelő kommunikációja nagy kihívás volt részünkre.

Nehéz volt felismerni azt, hogy vannak szervezetek és egyének egyaránt, akiknél falakba ütköztünk a megvalósítás, a személet formálása során. Felismertük, hogy a projekt finanszírozott időszaka nem elegendő arra, hogy az

egészségben mindenkinben felélesztjük annak az eszméjét, ami bennünk él. A felismerés után a célunk az volt, hogy a meglévő közösségeket segítsük, a nyitott lakosokkal és szervezetekkel behatóan foglalkozzunk, illetve megfelelő kommunikációval elérjünk mindenkit, aki potenciális önkéntesként bevonható a programban. Hisszük, hogy az önkéntesség elterjesztése egy meg nem álló folyamat, melynek a SZITI Szociális Egyesület szerves része kíván lenni.

A projekt megvalósításával összefüggő menedzsment és adminisztrációs tevékenységek

A szervezet a projekt megvalósítására projektmenedzsment, pénzügyi vezető, szakmai vezető és szakmai koordinátort foglalkoztatott. A siker érdekében folyamatos projektstáb értekezleteket tartottunk. Munkájukról heti s havi beszámolók készültek, melyeket

a projektmenedzser értékelte és kezelte, hogy a dokumentáció mindig naprakészen álljon rendelkezésre. Folyamatos kapcsolattartásban álltunk a többi megyei önkéntes pont vezetőségével is.

A konstrukció céljának megvalósításához szükséges kommunikációs tevékenységek

A program célja az önkéntesség elterjesztése volt, amit szervezetünk minden platformon igyekezett elérni. A Fejér Megyei Civil Információs Centrummal partnerségben programjainkat minden esetben hírlevelük közvetítette 800 fős adatbázisán keresztül a megyében működő civileknek. Emellett sajtóreggeliken a sajtó

képviselőinek nyilatkoztunk aktuális törekvéseinkről. A projekt során 3 féle kiadványt adtunk ki, szóróanyagunk volt, a helyi médiába folyamatosan jelen voltunk.

Fontos platformunk volt a www.onkentespontok.hu és a hozzá tartozó Facebook portál is.

3. AZ ÖNKÉNTES PROGRAM ÉRTÉKELÉSE

Programunk célja kettős volt. Egyrészt, hogy létrehozzuk a két fent megnevezett önkéntes pontot az önkéntesség társadalmasítása s népszerűsítése érdekében. Ezt részben az egyes társadalmi csoportok önkéntességre való hajlandóságának növelését, részben a fogadó szervezetek felkutatását, felkészítését és egy újfajta közösségi identitás kialakítását, fejlesztését jelentette. Másik célunk a konkrét önkéntes program megvalósítása volt, mellyel az újszegénység jelenségét kívántuk csökkenteni. Úgy érezzük törekvésünk nem volt hiába való. Számtalan anyuka tudott elhelyezkedni és magasabb óraszámban dolgozni, míg önkénteseink vigyáztak gyermekeikre, illetve a napi betevő az idősebb családoknál is több volt, hála az önkéntesek ház körüli munkájának.

A záró tanulmány készítésekor összesen 122 fő regisztrált önkéntesünk van, akinek a zöme önkéntes munkórát is teljesített, így teljesítettük vállalásainkat a regisztrált önkéntesek terén. A regisztrált önkéntesek a vállalt 2500 órát is teljesítették.

A számok tekintetében a program sikeresnek mondható. A siker kulcsa abban kereshető, hogy sikerült a projekt végére megtalálnunk azokat a partnereket a térségekben, akik mind a célt, mind annak eszköztárát a magukénak tudták érezni. Azok a civil szervezetek és önkormányzatok, akik fontosnak vélik az önkéntességben és az önkéntesekben rejlő erőt, társadalmi kohéziós erőforrást, azok fenntarthatóvá teszik a projekt szellemiségét.

Sikernek tekintjük, hogy több önkéntesünk számára tudtuk biztosítani a foglalkoztatást helyettesítő támogatás továbbfolyósításához szükséges 30 nap igazolását, s hogy volt olyan önkéntesünk, aki a projekt hatására önkéntesből fizetett munkavállaló lehetett.

Az együttműködések tapasztalatai

A Székesfehérvári Kistérség projektünk hatására megérett az önkéntességre. A szervezetek tagjai és önkéntesei a közjóért és a helyi társadalom hasznára fejtik ki tevékenységüket, és a települések vezetői is rászoktak az önkéntesek által szervezett megmozdulások szervezésére.

A helyi közösségfejlesztésben, a társadalmi kohézióban nagyot léptek előre a bevont önkormányzatok.

A Szociális Alapellátóval való együttműködésünk során önkénteseink betekintést nyerhettek a szociális szféra mindennapjaiba, ami jelentős mértékű érzékenyítő hatással járt.

Az önkéntesekkel való együttműködés kulcsfontosságú volt a projekt sikere érdekében. Ennek érdekében folyamatos motiválásra, kapcsolattartásra és nyílt, őszinte kommunikációra volt szükség. Fontos szerepet tulajdonítottunk annak, hogy az önkéntes tevékenységek végzése előtt megfelelő információval lássuk el őket, mind a fogadó szervezet, mind az elvégzendő munkáról. Emellett tájékoztattuk őket minden esetben a dokumentáció fontosságáról is.

A munkaügyi központtal való kapcsolat kialakítása is fontos tényező volt, hiszen az így kialakított együttműkö-

dés hozzájárult ahhoz, hogy az FHT-ra jogosult személyek – amennyiben az adott évben 30 nap munkaviszonyt nem tudnak igazolni – is a támogatási rendszerben maradhassanak.

Az intézményi együttműködések során az iskolákkal az iskolai közösségi szolgálat kapcsán kerültünk közelebbi kapcsolatba. Az önkéntes pontok létrejöttével a végrehajtási rendelet utáni felocsúdásban az intézmények

tanácsokkal, kérdésekkel fordultak hozzánk.

A megyei önkéntes centrummal való kapcsolatunk nem valósult meg, mivel sem a fenntartási időszakban, sem azután nem sikerült a centrum képviselőit elérnünk. Emiatt került a Komárom-Esztergom megyei önkéntes centrummal megkötésre az indikátorként vállalt önkéntes központtal való együttműködés.

A program folytatása, újabb programokba való bekapcsolódás

Szervezetünk a projekt egy éve alatt nagy tapasztalatra tett szert az önkéntes munka szervezése, dokumentálása témakörben, így a jövőben is tervezi, hogy az önkénteseket megmozgató ak-

ciókat fog szervezni.

A jövőben a létrejött együttműködések mentén kívánunk bekapcsolódni a megyei önkéntesség témájában való megmozdulásokba.

4. AZ ADOTT IDŐSZAK SORÁN FELMERÜLT KÉRDÉSEK, VÁLASZOK, MEGOLDÁSRA VÁRÓ PROBLÉMÁK KÖRE

Projektünk finanszírozott időszaka alatt azt tapasztaltuk, hogy ennél több időre lett volna szükség, mivel az önkéntesség elterjesztése szemlé-

letformálást, az emberek mindennapi elérését feltételezi, azonban emellett a tevékenység mellett letette a voksát a SZITI Szociális Egyesület.

A kiadvány a
Bárki érintett lehet – önkéntességgel az újszegénység
ellen című,
TÁMOP-5.5.2-11/2-2012-0078
számú pályázat keretében valósult meg.

A pályázatot megvalósító szervezet:

SZITI Szociális Egyesület

Székhely:
8000 Székesfehérvár, Fürdő sor 3.
Levelezési cím:
8000 Székesfehérvár, Rákóczi út 25.
Telefon: +36 22 504-201
Fax: +36 25 502 276
Internet:
www.onkentespontok.hu

A SZITI Szociális Egyesület
az Echo Nonprofit Network tagja

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszachenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.